

AGNIESZKA SAWCZUK

Doradca w obszarze filantropii rodzinnej; dyrektor komunikacji w Edukacyjnej Fundacji im. prof. Romana Czerneckiego EFC, fundacji rodzinnej założonej przez polskiego biznesmena i filantropa – Andrzeja Czerneckiego.

Razem dla innych. Razem dla siebie.

Filantropia może być wartościowym uzupełnieniem działalności biznesowej, ale też sposobem na budowanie relacji w rodzinie opartych na zaufaniu, wartościach i zaangażowanym działaniu.

Dlaczego warto uczynić filantropię rodzinną tradycją? I jak się do tego zabrać?

Przedsiębiorcy mają często podobne oczekiwania względem działalności filantropijnej, jak do biznesu – chcą optymalnie zainwestować swój majątek.

W powszechnej świadomości majątek często utożsamia się z pieniędzmi, a to zbyt duże uproszczenie. Oczywiście, to także środki finansowe, ale również wartości, reputacja, nazwisko, doświadczenie, biznes, sieć kontaktów, które wraz z pieniędzmi mogą być przekazane w służbie filantropii.

Właśnie ze względu na podejście oraz sposób myślenia firm rodzinnych o własności, zaangażowanie społeczne rodziny nabiera szerszego wymiaru. Firmy rodzinne mają twarz. Nazwisko właścicieli często pojawia się w nazwie ich firm, co jest nie tylko powodem do dumy, ale również zobowiązuje. To sprawia, że działalność filantropijna to nie tylko forma pomagania innym, ale i ważny aspekt reputacji całej rodziny. A pieniądze to często najtańsza waluta, którą przychodzi płacić za ewentualne niepowodzenia.

Aby zminimalizować to ryzyko, wiele rodzin świadomie podejmuje decyzję o rozdzieleniu działalności filantropijnej od projektów społecznych swoich firm. Dzięki temu obie te sfery działają niezależnie, mają swoją przestrzeń, odrębnie ustalone priorytety, w odpowiedni sposób budują biznes i rodzinę, a reputacja jednej nie zależy bezpośrednio od działalności drugiej. Filantropia rodzinna bardzo często pozostaje w sferze prywatnej również dlatego, że jest bardzo osobistym doświad-

zeniem - odzwierciedla niełatwe życiowe sytuacje i wybory, kulturę rodziny, zainteresowania i pasje jej członków. Filantropia biznesu ma często charakter publiczny i odzwierciedla inną logikę.

Jedno jest pewne, niezależnie czy działalność filantropijna jest prowadzona w ramach firmy, czy jest od niej oddzielona – ogromny jej potencjał tkwi w umacnianiu więzów rodzinnych.

Budowanie relacji

Każda rodzina ma własną historię. Wizja filantropii jako elementu jednoczącego jej członków – w sytuacji gdy dzieci często chcą iść swoją drogą, nie w pełni akceptują wybory rodziców lub są rozsiane po świecie i nie widują się często – jest bardzo pociągająca. Nie bez przyczyny. Filantropia bowiem może być ogniwem, który scala rodzinę. Pozwala podtrzymywać relacje, utrzymywać rodzinne wartości i tradycje i tworzy nowe możliwości wspólnego spędzania czasu. W ten sposób buduje zaufanie, które jest kluczowym elementem wszystkich relacji.

Co więcej, filantropia może stanowić neutralny grunt współpracy dla wszystkich członków rodziny – nie tylko dzieci, ale również ich partnerów. Nie każdy jest zainteresowany lub ma miejsce w rodzinnym biznesie. Filantropia może stać się ważną częścią tworzenia ładu rodzinnego, tworząc miejsce spotkania, przestrzeń do rozmowy o społecznych zainteresowaniach członków rodziny, wartościach, przyszłości. Daje również możliwość podjęcia dodatkowych zadań, przejęcia odpowiedzialności wykraczającej poza codzienną rutynę zawodowych obowiązków. Czasem jest to jedyna możliwość zatrzymania dzieci w orbicie działalności firmy.

Rozwój osobisty

W przypadku młodszych dzieci, filantropia może być fantastycznym narzędziem do nauki, za pomocą którego rodzice przyzwyczajają je, aby dzieliły się swoimi zasobami, rozumiały wartość pieniądza, kształtowały osobowość, uczyły się wspólnego działania, podejmowania decyzji, znalazły swój indywidualny styl pracy.

Filantropia stanowi również wspaniałą możliwość osobistego rozwoju. Daje szansę realizacji indywidualnych zainteresowań i pasji, które nie zawsze są do pogodzenia w kontekście ról w rodzinnym biznesie. Może być atrakcyjna dla wszystkich pokoleń, pomagając realizować indywidualne cele społeczne, dotykając spraw, które są bliskie ich sercu.

Działalność filantropijna daje także nową perspektywę, uczy zwracać uwagę na inne, niezwiązane bezpośrednio z biznesem obszary. Jednocześnie umożliwia naukę nowych kompetencji, które mogą przydać się w działalności biznesowej. Pozwalając inaczej spojrzeć na problem, uczy otwartości na nowe pomysły, poszukiwania alternatyw w rozwiązywaniu problemów np. pomagając osobom niepełnosprawnym, można zweryfikować swoje opinie nt. możliwości wykorzystania ich kompetencji i w bezpieczny sposób sprawdzić, jaką korzyść mogłoby przynieść firmie ich zatrudnienie.

Kontynuacja tradycji

Ład rodzinny daje poczucie bezpieczeństwa. Każdy z członków rodziny ma ustalone role, wie, czego się od niego oczekuje. To tworzy fundament dla przyszłego pokolenia, które będzie mogło odwołać się do wartości rodzinnych, które leżą u podstaw biznesu.

Jednym z ważnych elementów jest tworzenie własnych tradycji, które odróżniają je od innych rodzin. Gdy rodzinne spotkania nie są jeszcze zako-

ńczone w tradycji rodziny, rozmowy o działalności społecznej mogą być ich zacznem, umożliwiając działanie w duchu wspólnych wartości umacnianych przez kolejne pokolenia. Staje się miejscem, gdzie członkowie rodziny mogą w kontrolowanych warunkach porozmawiać o problemach i mają na to czas. Filantropia bowiem zazwyczaj nie jest konfrontacyjna, przynosi dużo satysfakcji. Działalność filantropijna może również być - podobnie jak firma - pomnikiem, będącym symbolem wartości założycieli oraz punktem odniesienia dla następnych pokoleń. Umocniając więzy rodzinne może sprawić, że będzie on ciągle żywy, dostarczając inspiracji i motywacji do działania w różnych sferach życia i aktywności zawodowej.

„Prawdziwą miarą człowieka jest to jak traktuje kogoś, kto nie może mu się w żaden sposób odwdzięczyć”

Ann Landers

Jak dobrze zacząć?

Filantropia nie jest wiedzą tajemną, ale trzeba wiedzieć, co robić, żeby miała sens. Prowadząc biznes, przedsiębiorcy nie mają zbyt dużo czasu, żeby od razu zorganizować swoją działalność społeczną. Nie wszystko trzeba robić samemu. Warto skorzystać z pomocy ekspertów.

Niezależnie czy rodzina zdecyduje się sama zorganizować swoją działalność filantropijną czy skorzystać z pomocy, każda powinna znaleźć czas na refleksję i zadać sobie kilka ważnych pytań:

1. Dlaczego chcę pomagać innym?

Motywacje mogą być najróżniejsze i z czasem ulegać zmianie. Warto zastanowić się, co jest dla mnie najważniejsze – budowanie relacji rodzinnych? Tak mi nakazuje wiara? Chcę po prostu pomóc tym, którzy doświadczali trudnych sytuacji życiowych (może podobnych do mojej)? Chcę dać szansę innym, bo kiedyś ktoś też mi pomógł? Chcę przyczynić się do rozwiązania ważnego problemu społecznego, z którym boryka się społeczeństwo, moja okolica?

2. Jaki jest mój cel?

Jakiego rezultatu oczekuję? Co konkretnie chcę osiągnąć? Kiedy stwierdzę, że to jest to, co miało się zdarzyć?

3. W jaki sposób chcę osiągnąć swój cel?

Gdzie będę szukać informacji nt. interesującego mnie problemu/zjawiska? Czy będę pracować bezpośrednio z osobami, które potrzebują pomocy (np. przekazując stypendia młodzieży), czy może interesuje mnie poprawa jakości edukacji w Polsce i chcę współfinansować programy edukacyjne

w lokalnym radiu? A może bardziej interesują mnie działania wykraczające poza tradycyjną formę pomocy i chcę oferować pożyczki dla organizacji, które pracują nad uruchomieniem przedsiębiorstwa społecznego zatrudniającego niepełnosprawnych?

4. W jaki sposób będę oceniać rezultaty?

Ocena zmiany społecznej jest wyzwaniem. Czy sfinansowanie 20 stypendiów to dużo czy mało, czy wyemitowanie 5 audycji radiowych w roku odniosło zamierzony skutek? Jak będę to mierzyć?

5. Z kim będę współpracować?

Jak bardzo chcę być zaangażowany w działalność filantropijną? Ile czasu mogę na to poświęcić? Na ile chcę upubliczniać swoją działalność? Czy mam wystarczającą wiedzę, żeby zrealizować swój plan? Czy chcę działać poprzez swoją fundację, nawiązując współpracę z inną organizacją, prowadząc fundusz filantropijny, przekazując okazjonalne darowizny?

To nie są proste pytania. Trzeba dokonać wyboru, który będzie spójny z wartościami, kulturą rodziny oraz dostępnymi zasobami. Na wiele pytań, które

sobie zadajemy, ktoś już zazwyczaj znalazł odpowiedź. Warto skorzystać z doświadczeń tych, którzy przeszli podobną drogę, stawiali

czoła podobnym wyzwaniom. Jedną z takich możliwości są spotkania fundacji rodzinnych organizowanych przez Edukacyjną Fundację im. prof. Romana Czerneckiego EFC. Organizowane we współpracy z partnerami - Forum Darczyńców oraz Polską Radę Biznesu - tworzą przestrzeń do rozmowy dla filantropów, kadry zarządzającej fundacjami rodzinnymi oraz przedstawicieli firm rodzinnych, którzy chcieliby rozpocząć działalność filantropijną. Dają możliwość wymiany doświadczeń, dobrych praktyk, budują sieć przedsiębiorców i filantropów, którym bliska jest postawa zaangażowania społecznego.

Świadomi filantropi – podobnie jak dobrzy biznesmeni – czerpią inspirację z intuicji i pasji, ale budują swoją wizję planując, szukając właściwych informacji i ludzi, którzy mogą ich w tej pracy wesprzeć. Tylko działalność filantropijna, która jest spójna z wartościami i życiowymi celami może stać się jednym z najbardziej satysfakcjonujących doświadczeń w życiu. Na to potrzeba czasu. Warto zacząć teraz.

Najlepszy czas na posadzenie drzewa był 100 lat temu.